

מופץ ב- 100,000 עותקים

אג'נדה צבאית (?)

כיצד תפיסת המגדר
חודרת אל תוך צבא העם

כמיניזם, מגדר וצבא
אל מול ערכי היהדות

סדרת מאמרים ע"פ שיעורים מאת הרב יגאל לוינשטיין



מודרנה ופוסט מודרנה

שראו כמה סבל אנושי ושפיכות דמים הביאו האידיאולוגיות השונות לעולם.

ניתן לסכם בקצרה כך: העולם הדתי הנוצרי טען שמקור האמת הוא כתבי הקודש; העולם המודרני הפסיק להאמין בכתבי הקודש וטען שהאדם עצמו הוא מקור האמת; העולם הפוסט-מודרני הפסיק כלל להאמין שיש אמת מפני שראה באמת המוחלטת - שלדעתו היא אמת מדומה - את מקור שפך הדם בעולם.

אם כן, הפוסט-מודרנה עומדת על העיקרון שאין אמת, עקרון הרלטביזם - היחסיות. כל אחד והאמת שלו. על פי תפיסה זו לא ניתן לדבר על ערכים מוחלטים, כיוון שמה שנדמה בעיני אדם אחד לערך משמעותי אינו נחשב ערך בעיני אדם אחר. כתוצאה מתפיסה זו פסקה האידיאולוגיה להיות מרכיב בחיי הכלל, מפני שאין עולם ערכים משותף שסביבו יכולה החברה להתאגד.

ה'ערך' המרכזי היחיד שנותר בעולם פוסט-מודרני נטול ערכים הוא ערך השוויון. כיון שאין ערכים מוחלטים, אין נכון או לא נכון, כל דבר הוא לגיטימי וטוב ולשום דבר אין מהות, הדבר הכי צודק ונכון הוא שהשוויון בין בני אדם יהיה מוחלט. רק ערך השוויון יאפשר לכל אדם לממש את עצמו כרצונו ללא מחויבות לערכים כלשהם, ורק כך תוכל החברה לאפשר לכל פרט לחיות על פי מאווייו וחלומותיו.

בעולם שבו אנו חיים כיום רווחות תפיסות עולם השונות מתפיסת העולם היהודית בהרבה מאוד מובנים. תפיסות העולם הללו משפיעות על היחיד, על המשפחה ועל העם כולו. הן מחלחלות לתוך החברה ויוצרות שינויים בזהות הלאומית, בזהות המשפחתית ובזהות האישית בצורה שלא הכרנו בעבר. חשוב מאוד להכיר את התהליכים הללו ולראות כיצד היהדות מתמודדת עמם.

בהשקפת העולם המערבית מקובל לדבר על שתי תקופות: התקופה המודרנית והתקופה הפוסט-מודרנית. התקופה המודרנית מתאפיינת בשאיפה להשתחרר מהשעבוד לדתיות הנוצרית, שדיכאה בשם האל את הכוחות והכישורונות האנושיים. בתגובה לכך העמידה התפיסה המודרנית את האדם ואת יכולותיו במרכז והעלתה על נס את החשיבה הרציונלית ככלי לביורו האמת ולעיצוב עולם הערכים. כך הלכו ונוצרו השקפות עולם ואידיאולוגיות המבוססות על החשיבה האנושית, אלא שבמשך הזמן התגלה שחלק מהתפיסות הללו הובילו לדורסנות גדולה ולשפך דם נורא, כדוגמת מה שקרה עם הקומוניזם והפשיזם. דבר זה גרם לאכזבה גדולה של האנושות מהאידיאולוגיות למיניהן, וכתוצאה ממנה נולדה, בעיקר לאחר מלחמת העולם השנייה, התקופה הפוסט-מודרנית שהיוותה אנטיזה לתקופה המודרנית. התפיסה הפוסט מודרנית הייתה תוצאה של מצב בו בני האדם הפסיקו או חששו להאמין באידיאולוגיה כלשהי, לאחר



הזהיות האנושיות השונות

נבראה האישיות שלה כמותאמת לייעוד הזה. גם הגברים שותפים אמנם בהבאת החיים לעולם אך הם שותפים מינוריים יותר. הגבר עסוק פחות ביצירת החיים ויותר בדאגה לקיומם לאחר שנוצרו. זו הסיבה שקללת הגבר לאחר החטא הקדמון הייתה: "בזיעת אפך תאכל לחם" והתייחסה לקשיי הפרנסה, בעוד שקללת האישה הייתה "בעצב תלדי בנים" והתייחסה לקשיי ההיריון והלידה. אין זה אומר שאישה אינה יכולה וצריכה להצליח גם בעבודה מחוץ לבית. רואים אנו בעינינו נשים רבות שפועלות גם מחוץ לביתן בכישרון רב ומביאות ברכה רבה בעמלן. השוני בין האיש והאישה לא נעוץ ביכולות ובכישרונות של כל אחד מהם אלא במרכז הכובד הנפשי. בעוד שאצל האישה הכישרון המרכזי בנפש הוא היכולת לדאוג למה שקורה בתוך המשפחה והבית, אצל האיש הכישרון המרכזי הוא היכולת לדאוג למלחמת הקיום שמחוץ לבית. לכך התכוונו חז"ל כשאמרו (יבמות סה, ב): "איש דרכו לכבש ואין אישה דרכה לכבש". לכל אחד מבני המין יש התאמה ביולוגית והתאמה פסיכולוגית לייעודיו השונים. כמובן שהאופיים השונים של הגברים והנשים משלימים זה את זה. הופעת הגוון המיוחד של כל אחד מהם משלימה את הבריאה ומוציאה אל הפועל את צלם אלוקים שבאדם, בבחינת "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם".

מכאן נפנה לסקור את התפתחות הפמיניזם, ובהמשך נראה את השפעת הפוסט-מודרניזם עליו.

בנפש האדם קיימים שלושה חלקים המרכיבים את זהותו: זהות ביולוגית, זהות נפשית-פסיכולוגית, וזהות הקשורה לכישרונותיו ויכולותיו.

הזהות הביולוגית של האדם היא ברורה מאוד – איש או אישה, זכר או נקבה.

לעומת זאת, הזהות של הכישרונות והיכולות אינה קשורה בהכרח למינו של האדם. מידת ה-IQ של האדם אינה קשורה להיותו גבר או אישה – יש חכמים ויש חכמות, יש בינוניים ויש בינוניות. גם כאן וגם כאן יש כאלה שהם פחות מוכשרים. בדומה לזה, לא נכון לומר שרק נשים יכולות להיות זמרות וגברים לא. הכישרונות בעולם מחולקים באופן שווה ולא דווקא בהתאם לחלוקה מגדרית.

ביחס לזהות הנפשית-פסיכולוגית הדברים מורכבים יותר. מצד אחד, ישנה כמובן זהות פסיכולוגית משותפת לכלל בני האדם, גברים כנשים. אך מצד שני, ניתן לראות בבירור שקיימת זיקה עמוקה בין הזהות הביולוגית של האדם לבין הזהות הפסיכולוגית שלו. כלומר ההבדל הביולוגי בין גברים לנשים יוצר גם הבדל פסיכולוגי ביניהם. היות והאישה מביאה חיים לעולם ויוצרת את המשכיותו,



המודל להערכה

והיהדות רואה בזה מעלה גדולה. בזכות מידותיה הנעלות אף יש לאישה קרבת אלוהים עמוקה ומיוחדת ועל כך היא מברכת "שעשני כרצונו".

אולם בעולם הפוסט-מודרני הדברים שונים בתכלית. כפי שהוסבר לעיל, זהו עולם שמחק את הערכים המוחלטים. אין בו אמת ושקר, אין טוב ורע, אין נכון ולא נכון. בעולם כזה, להיות צנוע, עניו או סבלן לא בהכרח נחשב טוב יותר מלהיות מוחצן או גאוותן. זאת ועוד, כאשר מוחקים כליל את עולם הערכים לא נשאר ואקום. את מקום העולם הערכי הפנימי תופס מיד הצד החיצוני של החיים. ועל פי מה אפשר להעריך אדם בעולם שתופס את הכול באופן חיצוני? לא נותר אלא להעריכו במדדים של כוח, כסף, כבוד, מעמד וקריירה.

אכן, במדדים אלה של הצלחה ופרסום יש דווקא לגברים יתרון פתיחה על הנשים. הסיבה לכך נעוצה קודם כל בעובדה שהאישה, באופן טבעי, משועבדת יותר לבית בגלל תנאי החיים השונים. היא זו שיוולדת את הילדים ומטפלת בהם והם מצדם זקוקים לה יותר לצורך גידולם. בנוסף לכך, המקצועות שמחוייב לבית היו כרוכים, במשך הרבה שנים, בעבודה פיזית קשה שאינה מותאמת למבנה הגופני של האישה. ישנן גם סיבות נוספות שיפורטו להלן שביגנין לא התאפשר שוויון הזדמנויות אמיתי בין הגברים לנשים בשוק העבודה, דבר שמנע מהאישה להתפתח בתחום זה.

מהו המדד לפיו אנו מעריכים בני אדם? ביהדות המדד להערכה אנושית בנוי על עולם פנימי של ערכים. היהדות מעריכה בני אדם לפי עולמם הנפשי ולפי מידותיהם הטובות. היא אינה מעריכה את לוכד העיר אלא את המושל ברוחו (ע"פ משלי טז, לב). הגיבור בעיניה הוא לא המצביא הדגול אלא הכובש את יצרו. המכובד אינו זה שכולם מכבדים אותו אלא המכבד את הבריות, ודווקא הבורח מן הכבוד – הכבוד רודף אחריו. העשיר אינו זה שיש לו כסף רב אלא השמח בחלקו. לא לחינם הגדירו חז"ל את ישראל על פי מידותיהם הנפשיות הנעלות: ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים.

לפי סולם הערכים הזה, עולם הנפש והמידות הוא אידיאל המיועד לנשים ולגברים כאחד וכל מי שזוכה לממש את האידיאל הזה מהווה מודל להערצה. על פי ערכי היהדות לא צריך להיות "גבר", במובן המוחצן של המילה, בשביל להיות מוצלח ונערץ. האישה יכולה לשמור על עולמה הנשי והאצילי ודווקא על הדרך הזו תהיה תפארתה והצלחתה.

האמת צריכה להיאמר, שבמובן זה לנשים יש יתרון פתיחה משמעותי על הגברים. האישיות של הנשים עדינה יותר, רגישה יותר למצוקות אנושיות, ויש בה יותר הקשבה והכלה. כמובן שהתורה אינה רואה באופי העדין הזה חולשה אלא ערך מוסרי עליון. הגבר צריך ללמוד הרבה תורה ולקיים מצוות כדי לזכות לאותן מידות טובות המצויות אצל האישה באופן טבעי. לנשים יש בכך יתרון יחסי

מידה להערכה, ההערכה האנושית הופכת להיות הערכה חיצונית שבה לגברים יש יתרון משמעותי על פני הנשים. יוצא שהעולם הפוסט־מודרני, שביטל את עולם הערכים הפנימי, מחק לאמיתו של דבר את האישה ואת זהותה.

נמצא שהעולם הפוסט־מודרני – שאינו רואה בערכים ובמידות טובות מדד להצלחה אלא רק בכסף, מעמד וקריירה – ביטל למעשה את היתרון האיכותי של האישה. כאשר העולם הפנימי של המידות הטובות – שבו כאמור לנשים יש יתרון גדול – כבר לא מהווה קנה

התפתחות הפמיניזם



בפני הנשים כל ההזדמנויות שהיו סגורות בפניהן עד כה. מוסדות לימודים מבית הספר ועד לאוניברסיטה ומקומות עבודה שונים פתחו את שעריהם בפני הנשים. כפי שנכתב לעיל, כישרונותיו של האדם אינם קשורים לזהותו הביולוגית, ולכן התברר עד מהרה שאישה שיש לה את הכישורים המתאימים יכולה להיות רופאה מצוינת או רואת חשבון מצויינת, ובתנאי שתקבל את ההכשרה המתאימה כמו זו שמקבלים הגברים.

דא עקא, שגם אחרי שנשים קיבלו הזדמנות שווה בשוק העבודה, הזדמנות שאפשרה להן לממש את יכולותיהן, הן עדיין לא הגיעו להישגים דומים לאלו של הגברים. וזאת מכמה סיבות:

ראשית, הגברים היו שם 'קודם' ותפסו את רוב העמדות. כאשר הגיעו הנשים הן גילו שחלק ניכר מעמדות המפתח כבר תפוסות על ידי גברים. התברר שכבר בנקודת הפתיחה אין שוויון הזדמנויות אמיתי.

הסיבה השנייה היא המגבלה שהטיל

נגסה לסקור את התפתחות הפמיניזם כדי להבין את התהליך שעובר על העולם הנשי.

עד לפני כמאה שנים היה קיים אי שוויון מובנה בין גברים לנשים. כפי שהוסבר לעיל, תנאי החיים השונים לא אפשרו לייצר שוויון הזדמנויות אמיתי בין גברים לנשים בתחומי העיסוק שמחוץ לבית. מה שהביא לשינוי המצב הוא המהפכה הכלכלית. התפתחות המדע והטכנולוגיה שינו את פני העולם והביאו למצב בו אפשר לנהל את הבית יחסית בקלות, ובד בבד לצאת לעבוד. לראשונה נוצרה מציאות בה יכלה האישה לצאת לעבוד במקביל לדאגתה לגידול משפחתה. אם עד עכשיו נשים כמעט ולא היו יכולות להביע את כשרונותיהן האנושיים – להיות רופאות, עורכות דין, לכתבניות, או לעסוק בכל תחום מקצועי אחר, הרי שכעת נוצרה אפשרות כזאת.

על רקע זה התחולל הגל הראשון של הפמיניזם. בשלב הראשון הפמיניזם ביקש שוויון הזדמנויות לנשים במובן ההשכלתי והתעסוקתי. כשמאבק זה הצליח נפתחו

הלוחמניות הדרושות לשוק העבודה חלשות אצלו.

אם כן, לאחר שמוצה השלב הראשון של הפמיניזם התברר שהפער בין נשים לגברים הוא עדיין גדול מאוד. הגברים המשיכו לכבוש את העולם, והנשים, למרות שלמדו והשכילו ויצאו לעבוד, עדיין נשאר הרחק מאחור. העולם, אפילו זה המודרני, היה שמרן יחסית ביחס לבית. נשים עדיין האמינו בצורך להשקיע בבית ובגידול הילדים, נשארו נאמנות לתכונות הנשיות הייחודיות, וראו חשיבות גדולה בחיזוק התא המשפחתי. כך נתפס הבית בעיני הפמיניזם כמחסום משמעותי להתפתחות האישה.

כעת ניתן להבין את התהליך שעובר על התרבות המערבית בעשרות השנים האחרונות. זו הסיבה מדוע בתקופה זו אנו רואים את מוסד המשפחה הולך ומתערער ועובר טלטלות אדירות. רבות מהבעיות הקשורות לפירוק התא המשפחתי – דחיית גיל הנישואין, מיעוט הבאת הילדים לעולם וריבוי הגירושין – נובעות כולן מן התפיסה הפמיניסטית שהבית והמשפחה מהווים מחסום המפריע לאישה לממש את עצמה בתוך העולם הגברי.

הבית. על אף ההתפתחות הטכנולוגית גבתה הקריירה מחיר מהבית. האישה שיצאה לעבוד הייתה נתונה בדילמה היכן צריך להיות מרכז הכובד – בבית או במקום העבודה. זה נכון שישנן תמיד יחידות סגולה שמצליחות להספיק הכל מבלי לוותר על כלום, אבל אלו הן תופעות יוצאות דופן. הרוב המוחלט של בני האדם לא מצליחים לעשות הכול ביחד אלא צריכים להתמקד ולהגדיר מה עיקר ומה טפל. אם כן, למרות הניסיון ליצור שוויון הזדמנויות בין המינים, הבית הגביל את הנשים מלהגיע להישגים כמו אלה של הגברים כיוון שהוא תמיד דרש את שלו. במובן זה התחרות בין גברים לנשים אינה שווה, והיא דומה לשני מתחרים בריצה שלאחד מהם יש מסלול חלק ולשני מסלול מלא במכשולים.

המכשול השלישי שהפריע לנשים להצליח במגרש היוקרה החיצונית הוא האופי הנשי. לנשים בטבען ישנו אופי עדין ושקט יותר, אצילי יותר ופחות לוחמני. לעומת זאת, השוק הכלכלי מתנהל כמו במלחמה; יש בו תחרות קשה והוא פועל ללא הרף ובלי הפסקות. כדי להצליח בשוק העבודה המלא תחרות וקנאה דרוש אופי לוחמני ולא מעט כוחנות. האופי הנשי מטבעו הוא בהכללה יותר מעודן והתכונות



פרנסה, כשרון וקריירה

האדם לצאת לעבוד – פרנסה, כשרון וקריירה [ההגדרות הללו אינן הגדרות מוחלטות אך הן נועדו לסבר את

כדי להבין יותר את חוסר ההתאמה בין האופי הנשי לשוק העבודה המערבי יש להבחין בין שלושה גורמים המניעים את

האוזן ולהקל על ההבנה].

אינו הצורך להתפרנס או הרצון לבטא את הכישרונות שלו. כאן המניע הוא מידות פחותות של רדיפה אחר כבוד ומעמד. ה'אידיאל' של אדם זה הוא להרוויח הרבה כסף או להגיע לעמדה של השפעה ושררה. הדבר שדוחף אותו קדימה הוא המצליחנות והרצון להיות מוערך בעיני החברה. הרצון 'לעשות קריירה' אינו קשור כלל לרצון לבטא את הכישרונות הקיימים באדם. ביטוי הכישרון האישי הוא דבר נפלא וטוב, אך בשביל זה אין צורך לכבוש את העולם ולהתחרות עם כולם. אולם כשמגדירים שהמטרה היא ה'מצליחנות', כלומר השגת הממון, המעמד והכבוד, הדבר מחייב התמכרות טוטאלית לעבודה וראייתה כשדה קרב שחייבים לנצח בו. אווירה זו מסתדרת אולי עם האופי 'הגברי' אך סותרת בעליל את האופי האצילי של האישה. אם המודל המנצח בשוק המסחרי הוא הגבר המצליחן אז האופי הנשי מהווה מגבלה.

פרנסה - המניע הבסיסי ביותר של האדם לצאת לעבוד הוא הפרנסה. אפשר לראות לא מעט אנשים שיוצאים לעבוד בתחום שאינו קשור לכישורים שלהם רק על מנת שיוכלו להתפרנס בכבוד. הכרח הפרנסה מאלץ אותם לעבוד בכל עבודה שתזדמן להם ובלבד שיוכלו להרוויח את לחמם, "פשוט נבילה בשוק ואל תזדקק לבריות".

כישרון - ישנו מצב טוב יותר בו ישנה התאמה בין כישרונות האדם לבין תחום עיסוקו. האדם מתפרנס מעבודתו וגם מבטא על ידה כשרון מיוחד שקיים בו. הכישרון המרכזי שבו - בין אם זה כשרון מנטאלי, כשרון מעשי או כשרון ניהולי וארגוני - בא לידי ביטוי גם בתחום בו הוא עובד לפרנסתו.

קריירה - זהו מניע שלישי הדוחף את האדם לעבוד והוא שונה באופן מהותי מקודמיו. כאן המניע של האדם להתקדם

הפמיניזם הרדיקלי מפוק את מוסד הנישואין

7

שהבית מפריע לנשים להגיע להישגים שווים לאלו של הגברים וטען שצריך לוותר על הבית לטובת הקריירה. המודל המערבי של הגבר המצליחן שנמצא רוב שעות היום מחוץ לבית הפך אט אט להיות מודל לחיקוי עבור הנשים.

כך נוצר מצב בו התא המשפחתי שילם

נחזור לשלבי התפתחות הפמיניזם. כפי שאמרנו, השלב הראשון של הפמיניזם פתח בפני הנשים את האפשרות לצאת מביתן ולבטא את כשרונותיהן. בשלב זה לא נוצרה עדיין סתירה מובנית בין היציאה לעבודה ובין בניין הבית והמשפחה. אולם בשלב השני הלך הפמיניזם ונעשה רדיקלי יותר. הוא תפס

יכולה להתקיים זוגיות ובוודאי שכך לא ניתן לגדל ילדים. התוצאות הקשות של המהלך הזה מדברות בעד עצמן בנתונים מספריים. יש כיום מדינות בעולם המערבי שסובלות משיעור גירושין של בין 50 ל-70 אחוז. ישנן אף מדינות שבהם אנשים מראש לא מתחתנים כדי לא להיכנס לכל התסבוכת המשפחתית. הייאוש ממוסד הנישואין הולך וגדל כי הוא לא מצליח לעמוד במבחן הקריירה. המירוץ אל ההצלחה מפרק למעשה את מוסד הנישואין.

מחיר כבד מאוד בגלל הדחף של האישה לקריירה ולהצלחה. כדי להספיק לממש את עצמן ולעשות קריירה החלו הנשים לדחות את גיל הנישואין, להביא ילדים לעולם בגיל מאוחר [דבר שלעתיים יצר בעיות פריון לא פשוטות], ולהוליד מספר מינימלי של ילדים. בנוסף לכך, סבל התא המשפחתי במצב זה מחוסר יציבות. כאשר שני בני הזוג מתחרים מי יצליח יותר מחוץ לבית, אין להם יותר מדי זמן לילדים שלהם וגם לא זמן אחד לשני. כך לא יכול להיבנות בית, כך לא

המעבר מנשיות למגדר



מתנהגים על פי דפוסי התנהגות 'גבריים' ונשים מתנהגות על פי דפוסי 'נשיים'? אין זה אלא בגלל 'התניה' סביבתית. הציפייה של החברה שאשה תתנהג בצורה מסוימת וגבר יתנהג בצורה אחרת היא שגרמה לדפוסי ההתנהגות הללו. אם בחדר הלידה לא היו עונדים לתינוקת צמיד בצבע ורוד ולתינוק צמיד בצבע כחול, אם ליום ההולדת לא היו קונים לילד אוטו ולילדה בובה – לא היה נוצר הבדל כזה. לשיטה מופרכת זו, אף אחד לא נולד עם אופי של גבר או של אישה, כל אחד הוא בעצם גם זכר וגם נקבה או שהוא לא זה ולא זה, הוא 'על מיני'. כל ההבדלים בין המינים הם מדומים ומהווים תוצר של ציפיות החברה.

כמובן שהיהדות חלוקה על התפיסה הזו מן הקצה אל הקצה. אך לא רק היהדות חלוקה על כך, אלא כל אדם נורמלי חש

השלב השלישי של הפמיניזם הרדיקלי הוא המעבר מנשיות למגדר.

לאחר שהשלב הראשון של הפמיניזם ניסה ליצור שוויון הזדמנויות, והשלב השני הסיר מדרכן של הנשים את 'מכשול' האימהות והמחויבות לבית, בא השלב השלישי וביקש להתמודד עם עצם עובדת ה'נשיות' כגורם מפריע. כאן ניסה הפמיניזם להתעמת עם עצם תכונותיה של האישה ועם העובדה שהטבע הנשי אינו מותאם לעולם העסקי שמחוץ לבית.

לצורך העניין נבנתה תפיסת העולם המגדרית. תפיסה זו גורסת שהאופי הנפשי של האדם אינו קשור לזהות הביולוגית שלו. לדידה העובדה שגופו של אדם בנוי בצורה מסוימת אינה מלמדת מאומה על הזהות הפסיכולוגית שלו. מדוע, אם כן, אנו רואים שגברים

הרדיקליות הללו – לגבי סולם הערכים, האופי הגברי והנשי, קריירה, משפחה ועוד – אינן תאוריות בלבד. אלו הן דעות שמחלחלות עמוק לתוך החברה ומעצבות מחדש את האטמוספירה בה אנו חיים. חלקן של התפיסות הללו מוטמעות כה עמוק בציבור עד כי לעתים נדמה שצורת חשיבה אחרת נמצאת כמעט מחוץ לתחום הלגיטימי.

מיד את האבסורד שקיים בתפיסה הזו. דא עקא, שמסיבות שונות ומשונות הפכה דווקא התפיסה הרדיקלית הזו לראש החץ שמוביל היום את העולם החדש. היא נמצאת באקדמיה, בבתי המשפט, בתקשורת ובעצם בכל מוקדי ההשפעה של החברה.

יש להדגיש שהתפיסות הפמיניסטיות

אג'נדת המגדר וצה"ל



צריך למצוא את האיזונים הנכונים כך שבצה"ל יוכלו לשרת גם גברים וגם נשים, גם דתיים וגם חילוניים וכו'.

אלא שיום בהיר אחד החליט צה"ל לבטל את פקודת 'השילוב הראוי' ולנסח במקומה את פקודת 'השירות המשותף'. קצת לפני שפקודה זו נחתה בהפתעה, קרה עוד דבר, שיכול להיראות לכאורה זניח: השם של יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים השתנה באות אחת בלבד – מ'יוהל"ן ליוה"ם – דהיינו לא עוד 'יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים' אלא 'יועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר'.

שינוי השם הוסבר במסמך מפורט שיובא מיד בפניכם. במסמך זה מוצגת תפיסת העולם הפמיניסטית הרדיקלית שתוארה לעיל כעמדה רשמית של הצבא. דרך המסמך הזה הצבא בעצם אומר בקול: אני שותף למהפכה הפמיניסטית החדשה. אלו אינן אגדות וסיפורים או פרשנויות

למרבה הפלא והצער, התפיסה הרדיקלית הזו קיימת ומוחדרת כיום גם בצה"ל. בשנים האחרונות מתרחש בצבא תהליך של הטמעת אג'נדה שדוגלת בטשטוש המינים והזהויות מבית היוצר של הפמיניזם הרדיקלי. לולא היו הדברים כתובים במפורש היינו מן הסתם מסרבים להאמין לכך, אבל העובדות העולות מהמסמכים הצבאיים מדברות בעד עצמן.

עד התקופה האחרונה, כל עוד הייתה פקודת 'השילוב הראוי' בתוקף, ניתן היה לחשוב שכל הקידום של השירות המעורב נובע מכך שהצבא מנסה לנצל את כוח האדם העומד לרשותו בצורה מיטבית. הרי בצה"ל של היום משרתים גם גברים וגם נשים וצריך לשלבם בצורה הטובה ביותר. עם הזמן גם הולכות ונכנסות לצבא טכנולוגיות חדשות ונוצרים תפקידים רבים שנושים יכולות למלא בצורה טובה לא פחות מגברים. לכן היה

יעד העל הוא שוויון בין גברים לנשים. הנחת היסוד של הכותבים היא ששוויון פירושו – הצלחה כמו גברים. 'התפיסות החדשות שהתהוו בעולם והתפתחות הידע האקדמי' (!) קבעו כי העיסוק ב'נשים' כמושג בפני עצמו 'משעתק' – מקבע – את "מבנה האי שוויון הקיים". בהמשך יובהרו הדברים.

"מסמך זה מתיימר להציע מסגרת חשיבה שמבקשת לקיים שינוי תפיסתי באופן הבנת המציאות החברתית והארגונית מזווית ראייה מגדרית, וכנגזרת ממנו, שינוי במיקוד העשייה בכלל הרבדים ושם היחידה" –

כלומר, המסמך הזה מעוניין בעצם ליצור תהליך של 'חינוך מחדש' ושינויי עומק בתפיסה החברתית.

"בחלקו הראשון, ייעשה ניסיון לעשות הסדרה מושגית בקשר שבין מין, נטייה מינית וזהות מגדרית; בחלקו הבא, יתואר המפגש המעניין של המגדר עם מאפייניו של הארגון הצבאי; לאחר מכן, יתואר השינוי המוצע; לבסוף, ימופו מספר דגשים ומשמעויות שישלימו את תיאור השינוי התפיסתי המוצע במסמך זה".

לאחר הצגת התאוריה המגדרית, יתוארו התהליכים למעשה שנגזרים ממנה ונועדו לשנות את פני הצבא.

וניתוחים, זה אפילו לא הדלפות חסויות; זהו מסמך רשמי של צה"ל המסביר מה לא טוב בשם 'יוהלין' ומדוע יש להחליף אותו בשם 'יוהל"ם'.

למסמך קוראים "מנשים למגדר – הבסיס התפיסתי" * והוא פורסם בנובמבר 2015. להלן חלקים נרחבים של המסמך כפי שפורסמו באתר היוהל"ן:

"מטה היוהל"ן עוסק, מאז הקמתו, במיצוי הנשים ושירותן וכן בקידום שוויון הזדמנויות בצה"ל. כפי שניתן להבין מתוך ייעודו של הגוף ומשמנו, מיקוד הפעולה היה מאז ומתמיד נשים ונשיות והמפגש שלהן עם מאפייני הצבא כתשתית לגיבוש מדיניות והמלצות מעשיות לפעולה לשם קידומן והרחבת השתלבותן בתפקידים ובמערכים השונים".

נקודת המוצא הייתה שיש נשים וישנה נשיות, שיש התאמה בין המבנה הפיזיולוגי של האישה לבין מצבה הפסיכולוגי, ושצריך לאפשר לכל אישה להביא את עצמה לידי ביטוי על פי כישוריה.

"לצד ההישגים הרבים וההתקדמות, נראה כי התפתחותו של הידע האקדמי והמעשי, הניסיון של מטה היוהל"ן מאז הקמתו וכן תפיסות שהתהוו בעולם, יצרו את התחושה כי התפיסה שממקדת את מאמציה בנשים לא תמיד מצליחה להשיג את יעדיה עד תום ולעתים אף היא בעצמה יוצרת מנגנונים שמשעתקים את מבנה האי שוויון הקיים".



הטעות הבסיסית: הפרדה בין גוף ונפש, מין ומגדר

בשנים הללו היה בשימוש המונח 'תפקיד מין' בו מגולמת ההנחה כי ההבדלים החברתיים בין נשים וגברים נובעים מההבדלים הביולוגיים ביניהם"

- כלומר עד לשנות ה-60 הייתה הבנה שיש קשר בין מבנה הגוף של האישה לבין האישיות שלה - מי שהיא אישה מבחינה ביולוגית היא גם אישה מבחינה פסיכולוגית (ואותו הדבר ביחס לגבר). זוהי תפיסת העולם הרגילה והנורמלית.

"מאז שנות ה-60 של המאה הקודמת, התפתחה ההבחנה בין המושג מין (במובנו הביולוגי) לבין המושג מגדר המתייחס, כאמור, לאופנים החברתיים בהם אנחנו מתייחסים לתכונות של גברים ונשים."

"המונח מגדר מתייחס להבחנות בין גברים לבין נשים שמקורן בתכונות המיוחדות להם מבחינה חברתית ותרבותית. מגדר נבדל ממין משום שמין מתייחס להבחנות בין גברים לבין נשים שמקורם בהבדלים הביולוגיים - פיזיולוגיים ביניהם."

ההבדל בין 'מין' ל'מגדר' הוא הבדל בין גוף לנפש. מין הוא נתון מוחלט התלוי במבנה הפיזיולוגי. מגדר הוא האופי הנפשי והוא כבר תלוי בחברה ובתרבות. כדאי לשים לב שהאידיאולוגיה העומדת בבסיס ההבחנה הזו מפרידה בין גוף לנפש.

"המונח מגדר התפתח עם השנים. עד לשנות ה-60, לא התקיימה הבחנה ממשית בין המושג מגדר לבין המושג מין... למעשה,



העיוות: הזהות בין מין למגדר היא הבניה חברתית בלבד

נמצאות בבית כיוון שהן בטבען רוצות להקים משפחה ולגדל ילדים, אלא כיוון שהחברה מצפה מהן ללדת ילדים ולגדל אותם.

"לעומתן, גברים מצופים להיות 'גבריים' ולכן לפעול על פי ההיגיון, להיות דומיננטיים, כוחניים, שאפתניים ותחרותיים -

וכאן יש הסבר לתהליך יצירת האופיים - הנשי והגברי:

"בהתאם לקודים החברתיים, נשים מצופות להיות 'נשיות', קרי, מונעות מרגש, נעימות ועדינות וכן להיות מזוהות עם המרחב הפרטי - בית, ילדים ומשפחה"

כלומר הכל תוצאה של ציפיה. נשים אינן

הן מצב לא נורמלי, משום שבעולם נטול ערכים של טוב ורע, אמת ושקר, אי אפשר לומר שמודל אחד הוא נכון ומודל אחר הוא מוטעה. ממילא מוכרחים להתייחס לכל תופעה כנורמלית, ואפשר לבנות עליה תיאוריה שלמה, האומרת שאופי נשי ואופי גברי הם דבר נרכש הנשען על 'הבניה חברתית' ואינם תכונות מולדות.

"... למעשה, מגדר מתייחס לציפיות מגדריות, קרי לאופן בו אנחנו מצפים כי כל אחד מבני שני המינים יתנהגו, בהתאם לקודים התרבותיים והנהוגים. הציפיות המגדריות, בתורן, מעצבות תהליכי החברות (סוציאליזציה) של גברים ונשים (איך אלה מחונכים, גדלים ומעוצבים מבחינה אישיותית) ואת זהותם המגדרית. במילים אחרות, גברים מצופים ומחונכים להיות 'גבריים' (לרכוש תכונות ולהתנהג כפי שגברים מצופים להתנהג) ואילו נשים מצופות ומחונכות להיות 'נשיות' (לרכוש תכונות ולהתנהג כפי שנשים מצופות להתנהג).

אך המציאות מורכבת יותר והיא שונה באופן מהותי. בפועל, ההבחנות המגדריות הינן סטריאוטיפיות" – וממילא אינן נכונות, "שכן קיים מגוון רב של נשים וגברים שאינם עונים על ההבחנות המגדריות הקלאסיות ועל הציפיות הנוצרות כתוצאה מהן, הן מבחינה מינית והן מבחינה חברתית. בפועל, יש גברים שלהם תכונות ותפיסות עולם (ולעתים גם נטיות מיניות) שנתפסות כ'נשיות', ואילו יש נשים שלהן תכונות ותפיסות עולם (ולעתים גם נטיות מיניות), שנתפסות כ'גבריות'".

יש כאן טעות יסודית ועמוקה. להשליך מן היצא מן הכלל על הכלל כולו. ודאי

וכן להימצא במרחב הציבורי – בעבודה, בפוליטיקה ובמסחר".

במילים אחרות, אין דבר כזה גבר ואין דבר כזה אישה – הכל סטריאוטיפים. אמירה כמו: "איש דרכו לכבש ואשה אין דרכה לכבש" היא 'הבניה חברתית' בלבד – מוסכמה תרבותית שלא משנה כיצד היא נוצרה, אך ניתן לשנות אותה.

ההפרדה המוצגת פה בין גוף ונפש היא תפיסה מאוד רדיקלית. הרי כפי שראינו, בניגוד ליכולות ולכשרונות שאינם קשורים למין, האישיות והאופי בהחלט קשורים למין הביולוגי. ישנו ספר פופולרי מאוד בשם "גברים ממאדים ונשים מנוגה" שנכתב על-ידי אדם לא יהודי ומתאר את ההבדלים המדהימים בין גברים לנשים. כיצד יסבירו בעלות תיאוריית המגדר את ההבדלים העמוקים הללו? – כל זה הוא הבניה חברתית בלבד!

טענה מהפכנית כל כך צריכה כמובן להיות מכ'עובדות'. וכך ממשיך המסמך:

"לכך יש להוסיף את העובדה כי חלק מהנשים והגברים הינם בעלי נטיות מיניות שונות מאלה המצופות לפי תפקידי המין".

כלומר אם אנו מוצאים גברים שאינם מתנהגים כפי שמצופה מהם ביחס למשיכה המינית סימן הוא שאין כל קשר בין מבנה פיזיולוגי גברי לבין נטייה מינית. מה שבעצם כתוב כאן הוא שהעובדה שגבר נמשך לאשה נובעת רק מכך שזו הציפיה החברתית ממנו. נשים לב למה שנעשה כאן – לוקחים מצבים בלתי נורמליים, ואף טרגיים, והופכים אותם לאידיאולוגיה! אלא שבעולם הפוסט-מודרני אי אפשר לומר שנטיות הפוכות

יצור גברי או יצור נשי אלא כל יצור הוא יצור-על שהוא גם איש וגם אישה. כל אדם יכול באותה מידה בדיוק להיות או איש או אישה. הכל תלוי איך גידלו אותו מגיל צעיר. נשים וגברים נוצרים, על פי טענה זו, משום ש"הם נוהגים במידות משתנות של טשטוש והסתרה" – לא פחות! – "של התכונות שקיימות אצלם המיוחסות לבני המין השני, בהתאם לציפיות מגדריות של החברה".

"יתרה מזאת, ייתכן ונשים וגברים מאמצים דפוסי התנהגות ופעולה גבריים ונשיים לסירוגין לפי המצב וההקשר בו הם פועלים ונמצאים"

– האדם יכול להיות פעם איש ופעם אישה, כפי ההקשר והמצב.

"מכאן, שההסתכלות על האנושות כמתחלקת לשתי קבוצות (גברים ונשים) אינה מדויקת, מקבעת את בני האדם בתבניות לא מתאימות, ומהווה בסיס לא נכון ולא יעיל לניהול המשאב האנושי ומיצויו".

שישנם הבדלים בתוך ציבור הגברים ובתוך ציבור הנשים. נכון גם שיכולים להיות גברים חריגים או נשים חריגות. אך אין זה אומר שאי אפשר לאפיין נשים וגברים בקווים כלליים. תפיסת המגדר אומרת בעצם שמכיוון שיש מייעוט חריג שאינו תואם את הקווים הכלליים, כגון בעלי נטיות הפוכות, ממילא אין אפשרות לקבוע שיש קו כללי מאפיין. זוהי אמירה מופרכת – אפילו לדעת מי שמתייחס לחריגות הזו כתכונה מולדת, החריג אינו מלמד שאין קו מאפיין; יכול להיות קו מאפיין גם אם יש לו חריגים.

וכאן הולך המסמך צעד אחד קדימה:

"ניתן להעזי ולומר כי כל הגברים וכל הנשים הם בעלי תכונות הנחשבות כקיימות אצל בני המין השני והטענה היא כי גברים ונשים נוהגים במידות משתנות של טשטוש והסתרה של התכונות שקיימות אצלם המיוחסות לבני המין השני, בהתאם לציפיות המגדריות של החברה".

נאמר כאן דבר מדהים ומוזר: אין בעצם



מסקנה:

הזהות המגדרית ניתנת לשינוי

ונשים אינם נובעים מההבדלים הפיזיולוגיים ביניהם, אלא הם תוצר של הייחוסים החברתיים שיש לנו כחברה אודותיהם, אזי אלה אינם אלא תבניות חברתיות שניתנות לשינוי דרך פעולה חברתית"

וכאן אנו מגיעים למסקנה המעשית והמעוותת של התאוריה הדמיונית הזו:

"חשיבותו של המונח מגדר הינה כפולה: האחת, היותו דפוסי ההתנהגות והחשיבה של גברים

זו אם כן הסיבה לשימוש במונח 'מגדר' במקום 'נשים' – הביטוי 'אישה' נושא עמו מטען כבד, הוא מעורר אסוציאציות של הריון, גידול ילדים וכו'. עצם השימוש בביטוי 'אישה' הוא השתעבדות לסטריאוטיפ של האישה כאדם 'נחות', והמשתמש בו הופך להיות 'מפלה' משום שמעטה זו תהיה נקודת המוצא ממנה יגזרו כל פעולותיו. זו הסיבה שראוי להעלים את המושג 'אישה' ולהשתמש במקומו במושג 'מגדר'.

המסמך ממשיך לנתח את ההשלכות של תפיסה זו על המבנה הארגוני של החברה והצבא:

"שיח (הדברים הנאמרים באופן מוצהר), מנגנונים ארגוניים (כמו פקודות, הנחיות, תהליכים) ודפוסים תרבותיים שונים יוצרים אי-שוויון מגדרי הן בחברה והן בארגונים השונים בתוכה. הצבא, בענין זה, הינו ארגון שמאפייניו מבליטים את הנושא, ובכך נעסוק בפרק הבא".

אליבא דשיטה זו, המצב בצבא הוא טראגי, שהרי המאפיינים של הלוחם המנצח מבליטים מאוד את האופי הגברי. המודל הצבאי נבנה כביכול סביב דמות הגבר, דבר המקשה עוד יותר על האישה להגיע לשוויון. טענה זו מתעלמת כמובן מהאמת הפשוטה, שהצבא לא נבנה כדי להנציח דמות גברית מיתית, אלא כדי להילחם בגרועים שבאויבינו, ודמות הלוחם שבו עוצבה באופן שתוכל לנצח במלחמה ולהגן על קיומו של העם.

– מכיוון שנשים לא נולדו כך אלא נעשו כאלה עם הזמן, אפשר להפוך אותן לגברים, וכן להיפך!

"שנית, הבחנה זו מאפשרת להתייחס לבני האדם כאל בעלי תכונות רבות ומגוונות שחלקן נשיות וחלקן גבריות אצל בני שני המינים. במילים אחרות, זו הבחנה המקבלת את העובדה כי לזכרים יכולות להיות תכונות המזוהות עם נשיות ולנקבות תכונות המזוהות עם גבריות. בכך נמנעת ההכללה הלא מייצגת של נשים כ'נשיות' וגברים כ'גבריים', קרי, ההתייחסות לנשים ולגברים כאל שתי קטגוריות נבדלות ונפרדות ביניהן והומוגניות בתוכן"

– האדם אינו איש או אישה אלא גם וגם, לפעמים כך ולפעמים כך, לפעמים חצי כך וחצי כך ולפעמים החלקים הללו מתחלפים. זו אם כן תיאוריה המוחקת לחלוטין את הזהות הגברית ואת הזהות הנשית כאחת.

כעת צריך להבין מתוך המסמך מה המניע של התאוריה הזו? הרי אין זהות מובחנת יותר מאשר הזהות של גברים ונשים? על פניו צריכה להיות בעיה עמוקה מאוד שכדי לפתור אותה עושים מעשה כל כך רדיקלי של טשטוש ומוחקת הזהות של האדם. וכך מנוסחת התשובה במסמך זה:

"המאפיין המרכזי (אולי) של התפיסות והציפיות המגדריות הסטריאוטיפיות הוא שהן מקבעות יחסים הירארכיים בין שני המינים, כאשר לרוב מקנים עליונות לגברים".



צה"ל מאמץ אג'נדה רדיקלית וכוגע באחדותו של הצבא

ההשפעה של פקודת השירות המשותף על החייל הדתי. התחולל מאבק גדול שאיחד את כל רבני הציונות הדתית (באופן די נדיר) סביב האמירה שאי אפשר לכפות על חייל דתי לשרת באופן שיחייב אותו לעבור איסורים. לאחר שנה שלמה של מאבק התקבלה איזו נוסחת פשרה שאמנם היישום שלה בפועל הוא כמעט בלתי אפשרי, אך מכל מקום יש בה רווח בכך שבאופן פורמלי הוסר מעל הצבא הכתם של פקודה שמכריחה אדם דתי לעבור על אמונתו. יישר כחם של כל מי שפעלו לשם כך. אך יש להבין שהתהליך העמוק והמדאיג הרבה יותר שקיים כאן הוא התהליך שראינו, קרי הטמעת האג'נדה הפמיניסטית הרדיקלית של טשטוש המינים והזהויות. זהו כבר תהליך הרבה יותר בעייתי המשפיע לרעה על כלל החברה בישראל. האם נשכיל להתמודד עמו?

הדברים האמורים אינם חומר לימודים תיאורטי בחוג ללימודי מגדר באיזה מגדל שן אקדמי אוניברסיטאי. אם כך היה, עוד היה אפשר להבליג על הדברים למרות מופרכותם ומוזרותם. אך הדברים הללו הם תפיסת העולם המוטמעת כיום בצבא ההגנה לישראל! צה"ל נוקט כאן עמדה בנושא שאינו נוגע כלל לאחריותו כצבא. יש כאן הכרעה של גוף ציבורי מרכזי, שכולנו שייכים אליו, בנוגע לשאלה מהותית היורדת לשורש הזהות האנושית. יש כאן אימוץ של עמדה קיצונית המוחקת את זהות האדם וכלל אינה מוסכמת בחברה הישראלית, אפילו החילונית. על פי הדברים הללו, לשאלה האם הצבא דוגל באג'נדה פמיניסטית רדיקלית ישנה תשובה חד משמעית, לצערנו.

צריך להבין שהסוגיה הזו חורגת הרבה מעבר לבעיית החיילים הדתיים. עד היום הצבור הדתי לאומי עסק בעיקר בשאלת



נספח. סמל היוהל"ם

לא מגדריים. בנוסף, ניתן לראות לפי הצבעים כי הדמויות דומות ושונות זו מזו. הסמל מתאר תפיסה 'אידיאליסטית' בו שני המינים ממוקמים בגובה זהה, כתף אל כתף, מה שמצביע על שיוויון מלא ומיצוי משותף לשני המינים."

דומה שהדברים מבטאים באופן ברור ביותר את האג'נדה שלאורה פועל גוף זה ואותה הוא חותר להטמיע בכלל הצבא.

הפרק האחרון במסמך "מנשים למגדר - הבסיס התפיסתי" עוסק בסמל מטה היוהל"ם וכך כתוב שם:

"סמל היחידה - מוצע כי לצד השינוי התפיסתי ושינוי השם, ישונה אף סמל היחידה. להלן, הסמל המוצע וההסבר הנלווה אודות משמעותו: הסמל משלב שתי דמויות על-מגדריות ומכאן שלא ניתן לדעת מה המין או הזהות של הדמויות. הצבעים שנבחרו הינם כסף וזהב, צבעים



סינוס הזברים

- ◆ תפיסת העולם הפוסט-מודרנית מבוססת על העקרון שאין אמת מוחלטת, אלא לכל אדם יש את האמת שלו. לכן לא ניתן לדבר על ערכים מוחלטים.
- ◆ לפי תפיסה זו הערך היחיד הוא השוויון – לכל אחד יש את הזכות לממש את עצמו כרצונו, והחברה צריכה לאפשר לו את זה.
- ◆ בהכללה, זהות האדם מורכבת משלושה גורמים: הזהות הביולוגית של האדם היא מוחלטת. הזהות הפסיכולוגית מותאמת לזהות הביולוגית. היכולות והכישרונות אינם קשורים לכך.
- ◆ לעומת היהדות המעריכה אדם ע"פ מידותיו, בתרבות המערבית האדם מוערך ע"פ הצלחתו החיצונית. כאשר נשים נגררות להתמודד במגרש זה, הן נדרשות לפעול בניגוד לטבען ולהתגבר על מספר קשיים מובנים.
- ◆ בשלב הראשון הפמיניזם נלחם מלחמה צודקת כנגד עוולה ודיכוי ובעד שוויון הזדמנויות לנשים. בשלב השני, הפמיניזם החליש את התא המשפחתי, כיוון שהוא ראה בו מכשול מובנה בדרך התפתחות האישה. בשלב השלישי, הפמיניזם ניסה להילחם במה שנתפס בעיניו עדיין כמעכב את התפתחות האישה והצלחתה – האופי הנשי. מאבק זה בא לידי ביטוי בתאוריית המגדר.
- ◆ משמעות המושג מגדר הוא זהות פסיכולוגית שאינה קשורה בזהות הביולוגית. אג'נדה קיצונית זו מפרידה בין גוף לנפש. לפי אג'נדה זו האופי הנפשי אינו מולד אלא נקבע בגלל מוסכמות חברתיות וממילא ניתן לשינוי.
- ◆ מסמכים רשמיים של צה"ל מלמדים כי הוא בחר לאמץ אג'נדה רדיקלית זו ולהטמיע אותה בצבא כולו.
- ◆ קביעה זו – אימוץ אג'נדה רדיקלית שאינה מוסכמת בחברה, ובתחום שאינו נוגע כלל לבטחון – פוגעת באחדותו של צבא העם.

הדברים נערכו על ידינו ובאחריותנו:
אלימלך קליין, דוד וכטל
לתרומות, לתגובות ולקבלת החוברת:
3390040@gmail.com

להורדת פודקאסט –
קובץ קול של החוברת
כפשו ביטיוב: 'אג'נדה צבאית'



לע"נ יצחק מגדל בן בצלאל הלוי
ורעייתו פייגה בת משה ז"ל
זלפה בת פייגה ז"ל

לע"נ מרדכי בן צבי
ולאה בת אפרים ז"ל

לרפואת בתנו ואחותנו נ"י
רפואת הנפש ורפואת הגוף בתוך
שאר הולכי עמו ישראל

לרפואתה השלמה מן השמים של
סתתא יונה בת מלכה מיטלמן ה"ו
מאירת דרכנו, מבני החבורה המיסדת
של מדינת ישראל הטהורה